BİR BEKTAŞÎ İCAZETNAMESİ

A Bektashi Practicing Certificate

Gıyasettin AYTAŞ[1]-Furkan ASYA[2]

ÖZET

Alevî-Bektâşî yazılı belgeleri içinde önemli bir yere sahip olan icazetnamelerin elimizde özellikle 1800'lü yıllardan sonra yazılanları bulunmaktadır. Bunlar arasında Hacı Bektaş Dergâhından verilenlerin hemen hepsi ortak metin ve ortak bir biçim arz etmektedir. Bunların sadece verildiği kişi ve tarihî farklılık gösteriyor denilebilir

Elimizdeki İcazetname de Hacı Bektaş Dergâhından verilmiş bir belgedir. Belgenin sonunda yazım tarihi olarak 1287/1870 tarihini görmekteyiz. Klasik bir Bektaşî icazetnamesi tarzında yazılmıştır. Dergâhın o günkü Postnişîni Hacı Hasan Dede tarafından dergâh Aşevi Postnişîni Mehmet Baba'ya verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: İcâzetname, Mehmed Baba, Hacı Bektaş, Hilâfetnâme, Aşevi.

ABSTRACT

We have the practicing certificates which have an important role in written documents of Alevism-Bektashism that were especially written after 1800s. Almost all the practicing certificates given by Haci Bektash Associations have the same text and style. It can be said that only the dates and people they were given are different.

The practicing certificate we have is one of the documents given by Haci Bektash Association. There is a date at the end of the document: 1287/1870. It was written in a classic Bektashi practicing certificate style. It was given by Hacı Hasan Dede, the leader of the association of that period to Mehmet Baba, the soup kitchen. leader.

Key Words: Practicing certificate, Mehmet Baba, Haci Bektash, Soup kitchen.

[1] Gazi Üniversitesi, Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Velî Araştırma Merkezi Müdürü.
[2] Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Arapça Öğretmenliği Bölümü,

Sunuş:

İcazetnameler, bir tarikata girerek orada zikrullâha devam etmek suretiyle, manevî basamakları çıkan ve başkalarını doğru yola çağırmağa hak kazananlara, kendi tarikatlarının şeyhi tarafından verilen belgelerdir. Şeyh tarafından mühürlenerek verilen bu belgelere "Hilâfetnâme" ismi de verilir.[3]

Hemen hemen bütün tarikatlarda görülen bu uygulamayı Bektaşî tarikatında da görmekteyiz. Özellikle Hacı Bektaş Veli Dergâhından verilen icazetlerde konu ve biçim olarak bir birlik ve benzerlik görülmektedir. Bu da dergâhın bir geleneğinin olduğunu ve bu konuda en önemli otorite kabul edildiğini göstermektedir. Bilindiği gibi Anadolu'nun birçok yerinde kurulmuş olan Alevi-Bektaşi dergâhlarının yetkilileri Hacı Bektaş'a gelerek buradaki Postnişîn'den icazet alarak göreve başlamakta veya eğer önceden bu görevde iseler, bu yeni yetki ile görevlerine daha etkili bir şekilde devam etmekte idiler.

Elimizdeki icazetname, peygamber efendimizden başlayarak Ehl-i Beyt'e, Oniki İmam'a selam ve dua ile başlamaktadır. Daha sonra Ehl-i Beyt ve sahabeyi öven âyet ve hadisler zikredilmektedir. Bunun ardından bir tarikat yetkilisinin sahip olması gereken özellikler ile yapması gereken görevler sıralanmaktadır. Bu bölümden soma, icazetin verildiği kişinin soy şeceresi sayılır ve peygamberimize kadar bu silsile ulaştırılmaktadır. Bazen bu bölümde ek olarak tarikat silsilesi de sayılmaktadır.

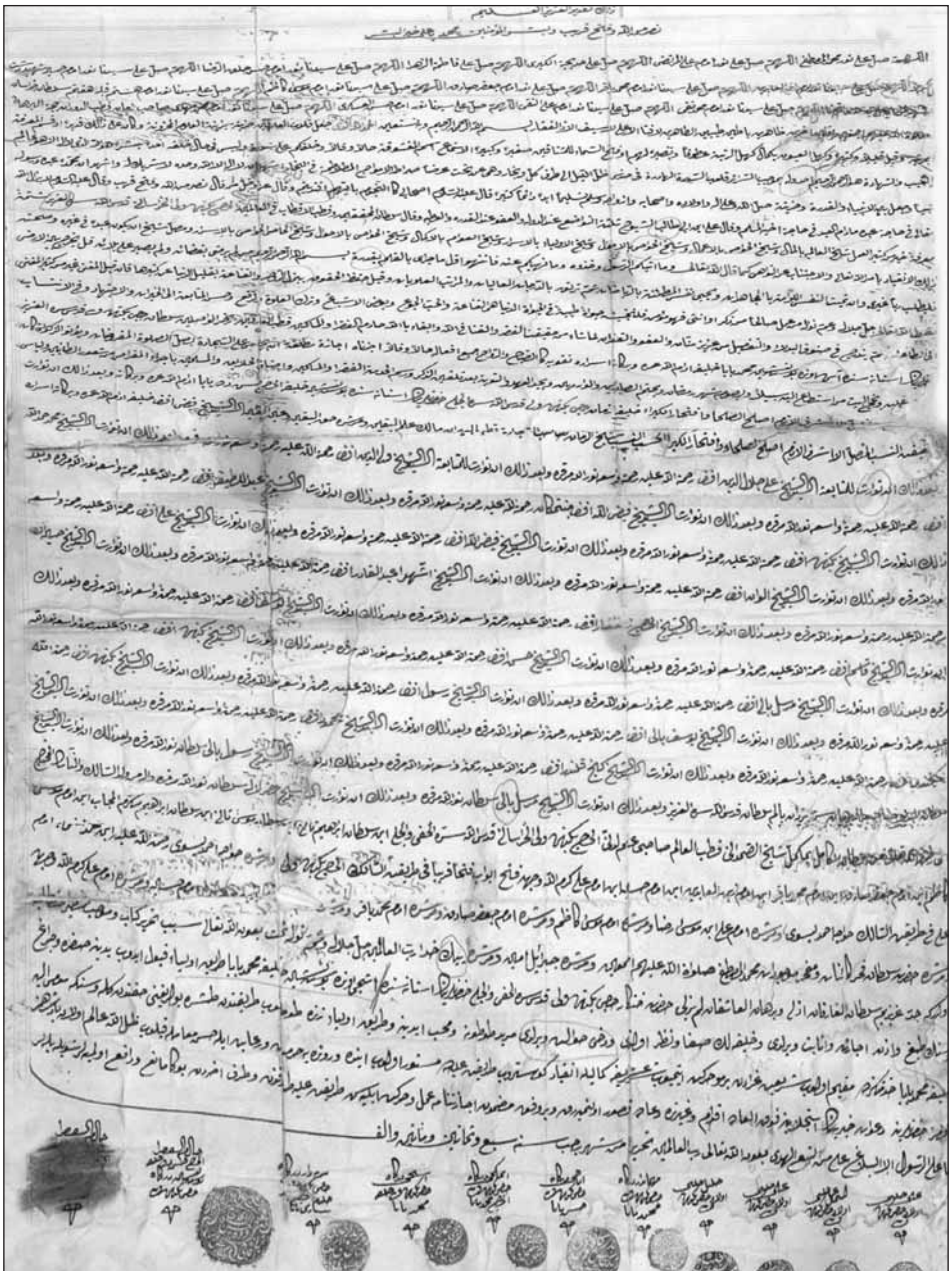
Son bölümde ise, o şahsa icazetin verildiği ve talip ve müritlerin buna uyması gerektiği, aksi hâlde bu kişinin tarikata aykırı davrananlar hakkında tek yetkili olduğu belirtilmektedir. Sonunda da yazım tarihi yer almaktadır.

En altta, icazet verilirken orada bulunan şahitlerin isimleri ve mühürleri yer almaktadır. Bunlardan sonra Postnişin'in yani dergâhın en yetkili kişisinin adı ve mührü yer alıyor.

Dergâhtan verilen icazetlerin hepsi çok küçük farklarla aynı biçim özelliği göstermektedir.

Arapça olarak yazılan icazetnamede sadece icazetin veriliş sebebinin bulunduğu son kısmın Türkçe yazıldığını görmekteyiz. Diğer bazı Bektaşi icazetlerinde Türkçe kısımların daha fazla olduğunu söyleyebiliriz.

[3] Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü C II. s. 19.

ASIL METİN

Zâlike takdîrü'l-azîzü'l-alîm Nasrun mina' İlahi ve fethun karîb ve beşşiri'l-mü'minîn yâ Muhammed yâ Alî yâ hayrel-beşer

Allahümme salli alâ seyyidinâ nûr-i Muhammedi'l-Mustafa, Allahümme salli alâ seyyidinâ nûr-i Aliyyi'l-Murtazâ, Allahümme salli alâ Hadîceti'l Kübra, Allahümme salli alâ Fatimâti'z-zehrâ, Allahümme salli alâ seyyidinâ nûr-i İmâm Hasan Hulk-ı Rızâ, Allahümme salli alâ seyyidinâ nûr-i İmâm Hüseyin Şehîd-i deşt-i Kerbelâ, Allahümme salli alâ seyyidinâ nûr-i İmâm Zeynel-Abidîn Allahümme salli alâ Seyyidinâ nûr-i İmâm Muhammed Bakır, Allahümme salli alâ nûr-i İmâm Câ'fer-i Sâdık, Allahümme salli alâ seyyidinâ nûr-i İmâm Mûsâ Kâzım, Allahümme salli alâ seyyidinâ nûr-i İmâm Heştem kıble-i Heftem Sultânül-Horasanî Burhânü'l-Horasânî Şehîd-i hâk-ı Horasanî imâm Ali ibn-i Mûsâ Rızâ Allahümme salli alâ seyyidinâ nûr-i İmâm Muhammed Takî, Allahümme salli alâ Seyyidinâ nûr-i İmâm Aliyyü'n-Nakî, Allahümme salli alâ seyyidinâ nûr-i İmâm Hasani'l-Askerî, Allahümme salli alâ seyyidinâ nûr-i İmâm Muhammed Mehdî Sâhibü'z-zamân, Kutbu'd-deverân, Huccetu'l-burhân, salavatullahi aleyhim ecmaîn, evvelin, âhirin, tayyibîn, tâhirîn, zahirîn, bâtinîn, lâ fetâ illa Alî lâ seyfe illâ Zülfikâr.

Bismi'l-lahi'r-rahmâni'r-rahim

Ve bihî nestaînu

Elhamdulillahillezî ceale gulûbe'l-ârifîn hazîneten bi-zîneti'l-ulûmi'l-mahzûneti ve kâne alâ zâlike kadîran ev kasseme'l-marifete bi-mertebetihî ve kîle kalîlen ve kesiran ve kuhhile'l-uyûne bi-kemalî kehli'r-rutbeti atûfen ve nasîran lehtim ev feteha's-semâ' li'l-müştakîn sagîran ve kebîran el-istimâu ismü'l-ma'şûkati hâlen ve kalen ve halakaküm alâ suretin ve leyse fî hâli halkıhî ehaden beşeran hüva'l-lâhü'l-lezî lâ ilahe illâ hû âlimu'l-ğaybi ve'ş-şehâdeti hüve'r-rahmâni'r-rahîm ahadun ve lehu bi-mûcibi's-serâir gulûbi's-sidretil-hâdireti fi sundusin zılle'l-leyli ilâ tarafın küllü bihârin ve hiye an tahte aradan sıratü'l-emvâci'l-mütalâtımeti fı'l-bihâri eşhedü en lâ ilâhe illa'l-lâhu vahdehû lâ şeriyke leh ve eşhedü enne Muhammeden Abduhû ve Resuluh erselehû nebiyyen ve ceale beyne'1-enbiyâi ve'l-kudreti ve hazînetin sallallâhu ve alâ âlihî ve evlâdihî ve eshâbihî ve ezvâcihî ve sellim teslimen ebeden dâimen kesîran. Kale aleyhisselâm "Ashâbî ke'n-nucûmi bi-eyyihim ihdeytüm" ve kale azze ve celle min kale[4] "nasrun mina'l-lahi ve fethun garib" ve kale aley-

[4] Söyleyenin vasıtasıyla -ki burada söyleyenden peygamber efendimiz kastedilmiş olmalı- şöyle dedi" demektir. "Kale" şeklinde yazılan bu kelime aslında "kâilin"'dir. Burada bir imla hatası yapılmıştır.

hisselâm " lâ yezâ'l-lü'l-lâhü teâla fî haceti abdihî mâdâme'l-abdü fî haceti enini'1-müslim" ve kale Alî ibn-i ebî Tâlib kerrema'l-lâhu veçhe "Eş-Şuyûhu selâsetün et-tevâzuu inde't-devieti ve'1-avfu inde'l-kudreti vel-atiyyeti" ve kale sultânü'l-muhakkikîn ve kutbu'1-aktâb fı'l-âlemîn el-Hâc Bektâş Velî el-Horasânî kaddesa'-llâhu sırrahu'l-aziz "şemmeten ma'rifeten hayrun min kesîri'l-amel" şeyhu'l-âlem bi'l-mâl ve şeyhu'l-havâss bi'l-a'mâlve şeyhu'lhavass bi'l-ahval ve şeyhu'l-evliyâ bi'l-esrari ve şeyhu'l-avâm bi'l-ikmâl ve şeyhu'l-havâss bil-ahvâl ve şeyhu'l-hâssül-havâss bi'l-esrâr ve musallin şeyhun en yekune abden fî gayrihî ve sohbetihî zâlike' 1-inkıyâd bi-emri'l-lâhi taâlâ ve'l-ictinâb an nevâhî. Kemâ kale'l-lahu teâlâ "Vemâ etâkumu'r-resûle fe-huzûhû vemâ nehyikum anhu" fentehû evvelu mâ cerâ bi'l-kalemi bi-kudreti bismi'l-lahi'r-rahmâni'r-rahîm men lem yerzâ bikazâihî ve lem yesbir alâ belâihî fe'l-yahruc beyne'l-arzi fe'l-yetlub rabben gayrî ve en tümîte nefse'1-levvâmete bi'l-mücahedât ve yühyi'n-nefse'l-mutmainneti bi'r-riyâzeti sümme tertekı bi'd-derecâti'l-âliyeti ve'l-merâtibi'l-ulviyyâti ve kıyle hıfzu'l-hukuki bi-bezli'r-ruhi ve'l-kanâati bi-kalîli'd-dünya an-kesîriha fe irme kıyle'l-mu'nî gayrun min kesîri'l-mu'nî yekûlu İlahi teâlâ celle celâluhû ve amme nevâluhu "men amile sâlihan min zekerin ev ünsâ fe-hüve mü'minün fe-li-nuhyiyhi hayâten tayyibeten fı'l-hayâtid-dünyâ hiyel-kanâatü ve hubbu'l-cûi ve ba'du'l-işbâi ve terki'1-uluvveti ve'r-ref i ve hüsni'l-mütâbâti ile'l-hayrâti ve'l-ictihâdi fi'l-intisâbi ile't-tâati sümme yendericu fi sufûfı'l-büdelâi ve't-tafdîli min azizi'l-mennân ve'l-avfu ve'l-ğufrânu limâ şâe min hakikati'1-fakri ve'l-fenâ fı'llah ve'l-bekâ bi'llah hâdimü'l-fukarâi ve'l-mesâkîni kutbu'l-ârifîn zuhru'l-vâsilîn Sultan Hacı Bektaş Veli kaddessa'l-lâhu sırrahu'l-azîz efendimizin aşhanesinde Aşevinde postnişîn Mehmed Baba Halîfe edâmâ'l-lâhu umrahû ve berekâtu esrâruhû takvîhî ke's-sabahi ve'r-revah cemii ef âlihî hâlen ve kalen eceznâhu icâzeten mutlakaten en yeclise ale's-seccâdeti yesillu's-salâte'l-mefrûdate ve yu'tiz-zekate'l vacibâte aleyhi ve yuhicce'l-beyte men istedaa ileyhi sebîlen ve yesûme şehre ramadâni ve yuhtimme's-sâdirîn ve'l-vâridîn ve yücidde'l-ahde ve't-tevbete ba'de't-telkîni'z-zikri ve resmi'1-hidmeti ve'l-fukâra vel-mesâkîn ve idafı'1-halâyık ve'l-müslimîn bi-icrâi'l-mikrâsi min şuûri't-tayyibîn ve libâsi'l-hırkati ve nesebi'1-muttasili ilâ eşrefi 'l-enâmi eslahu's-sülahâ ve iftiharu'l-küberâ halîfe-i zaman Hacı Bektaş Veli kaddesa'l-lahu sırrahû'l-celî hazretlerinin âsitânesinde postnişîn halîfe el-hâc Hasan Dede Baba edâme'l-lâhu umrahû ve berekâtehû ve ba'de zâlik en tevârese e'n-nesebu'l-muttasıl ilâ eşrefı'l-enâm eslahu's-sulehâ ve iftihâru'l-kuberâ el-hasebu'n-neseb şeyhu'z-zamân sâhibü's-seccâdeti kutbu'l-pîrân mâliki ilmil-yakîn ve mürşiduhu hakka'l-yakîn ve ayne'l-yakîn e's-seyyid eş-şeyh Feyzullah efendi halîfe edama'l-lahu umrahu ve berakatehu esrârehû ve ba'de zâlik en tevârese li'l-mutâbaati esseyyid eş-şeyh Ali Celâleddîn efendi rahmetu'l-lahi aleyhi rahmeten vâsiaten navvera'l-lâhu merkadehû ve ba'de zâlik en tevârese li'l-mutâbaati es-seyyid eş-şeyh Veliyyü'd-dîn

efendi rahmetu'l-lahi aleyhi rahmeten vâsiaten navvera'l-lâhu merkadehû ve ba'de zâlik en tevârese es-seyyid eş-şeyh Muhammed Hamdullah Efendi rahmetu'l-lahi aleyhi rahmeten vâsiaten navvera'l-lâhu merkadehû ve ba'de zâlik en tevârese es-seyyid eş-şeyh Feyzullah Efendi rahmetu'l-lahi aleyhi rahmeten vâsiaten navvera'l-lâhu merkadehû ve ba'de zâlik en tevârese es-Seyyid eş-Şeyh Abdüllatîf Efendi cennetmekân rahmetu'l-lahi aleyh rahmeten vâsiaten ve ba'de zâlik en tevârese Şeyh Seyit Bektaş Efendi rahmetu'l-lahi aleyh rahmeten vâsiaten ve ba'de zâlik en tevârese es-Seyyid eş-Şeyh Feyzullah Efendi rahmetu'l-lahi aleyh rahmeten vâsiaten nevvere'l-lalhu merkadehû ve ba'de zâlike en tevârese es-Seyyid eş-Şeyh Ali Efendi rahmetu'l-lahi aleyh rahmeten vâsiaten nevvere'l-lalhu merkadehû ve ba'de zâlik en tevârese es-Seyyid eş -Şeyh Elvan Efendi rahmetu'l-lahi aleyh rahmeten vâsiaten ve ba'de zâlik en tevârese'ş es-Seyyid eş-Şüheda Şeyh Abdülkâdir Efendi rahmetullahi aleyh rahmeten vâsiaten nevvere'l-lalhu merkadehû ve ba'de zâlike en tevârese Şeyh Hüseyin Efendi rahmetu'l-lahi aleyh rahmeten vâsiaten ve ba'de zâlik en tevârese Şeyh Hacı Zülfikâr Efendi rahmetu'l-lahi aleyh rahmeten vâsiaten ve ba'de zâlik en tevârese es-Seyyid eş-Şeyh Yûsuf Efendi zehrinûş(Ağuiçen) es-Seyyid eş-rahmeten vâsiaten nevvereIl-lalhu merkadehû ve ba'de zâlik en tevârese es-Seyyid eş-Şeyh Kasım efendi rahmetu'l-lahi aleyh rahmeten vâsiaten nevvere'l-lalhu merkadehû ve ba'de zâlik en tevârese es-Seyyid eş-Şeyh Hasan Efendi rahmetu'l-lahi aleyh rahmeten vâsiaten nevvere'l-lalhu merkadehû ve ba'de zâlik en tevârese es-Seyyid eş-Şeyh Bektaş Efendi rahmetu'l-lahi aleyh rahmeten vâsiaten nevvere'l-lalhu merkadehû ve ba'de zâlik en tevârese es-Seyyid eş-Şeyh Mürselbâlî Efendi rahmetu'l-lahi aleyh rahmeten vâsiaten nevvere'l-lalhu merkadehû ve ba'de zâlik en tevârese es-Seyyid eş-Şeyh Resul Efendi rahmetu'l-lahi aleyh rahmeten vâsiaten nevvere'l-lalhu merkadehû ve ba'de zâlik en tevârese es-Seyyid eş-Şeyh Bektaş Efendi rahmetu'l-lahi aleyh rahmeten vâsiaten nevvere'l-lalhu merkadehû ve ba'de zâlik en tevârese es-Seyyid eş-Şeyh Mürselbâlî Efendi rahmetu'l-lahi aleyh rahmeten vâsiaten nevvere'l-lalhu merkadehû ve ba'de zâlik en tevârese es-Seyyid eş-Şeyh Resul Efendi rahmetu'l-lahi aleyh rahmeten vâsiaten nevvere'l-lalhu merkadehû ve ba'de zâlik en tevârese es-Seyyid eş-Şeyh Bektaş Efendi rahmetu'l-lahi aleyh rahmeten vâsiaten nevvere'l-lalhu merkadehû Yusufbâlî Efendi rahmetu'l-lahi aleyh rahmeten vâsiaten nevvere'l-lalhu merkadehû ve ba'de zâlik en tevârese es-Seyyid eş-Şeyh Mahmûd Efendi rahmetu'l-lahi aleyh rahmeten vâsiaten nevvere'l-lalhu merkadehû ve ba'de zâlik en tevârese es-Seyyid eş-Şeyh İskender Efendi rahmetu'l-lahi aleyh rahmeten vâsiaten nevvere'l-lalhu merkadehû ve ba'de zâlik en tevârese es-Seyyid eş-Şeyh Gençkalender Efendi rahmetu'l-lahi aleyh rahmeten vâsiaten nevvere'l-lalhu merkadehû ve ba'de zâlik en tevârese es-Seyyid eş-Şeyh Resulbâlî Sultan nevvare'l-lahu merkadehu ve ba'de zâlik en tevârese es-Seyyid eş-Şeyh Sultânül-Budelâ sâhibu'z-zamân sırr-ı yezdân Balım

Sultân kaddese'l-lahu sırrahu'l azîz ve ba'de zâlik en tevârese es-Seyyid eş -Şeyh Mürsel Bali Sultan rahmetu'l-lahi aleyh rahmeten vâsiaten nevvere'l-lalhu merkadehû ve ba'de zâlik en tevârese es-Seyyid eş- Şeyh Hızırlâle Sultan nevvera'l-lahu merkadehû ve âlihi min veledihi's-sâlik ve'n-nâsiki'l-muhtaç ilâ rahmeti'l-lahi teala min sultani'l-kâmil mükemmel Şeyhu's-semedânî kutbu'1-âlem sâhibu ilmü'l-ledünnî el-Hac Bektaş Veli el-Horasanî kaddese'l-lahu sırrahu'l-hafi ve'l-celî ibn-i Sultan İbrahim Sânî ibn-i Sultan Mûsâ es-sânî ibn-i Sultan İbrahim Mükerremü'l-Mücabul ibn-iİmâm Mûsâ Kazım ibn-i İmâm Cafer Sadık İbn-i İmâm Muhammed Bakır ibn-i İmâm Zeynel Âbidîn İbn-i İmâm Hüseyin İbn-i İmâm Alî Kerrema'l-lahu veçhe feteha ebvâben fethan gariben fi tarikati sâlik Hacı Bektaş Veli ve mürşidihu Hoca Ahmet Yesevî rahmetu'l-lahi aleyh ibn-i Muhammed Hanefî ibn-i İmâm Ali fı-tarîkati's-sâlik Hoca Ahmet Yesevî ve mürşiduhu İmâm Ali ibn-i Mûsâ Rızâ ve mürşiduhu imâm Mûsâ Kazım ve mürşiduhu imâm Ca'fer Sâdık ve mürşiduhu imâm Muhammed Bakır ve mürşiduhu imâm Zeyne'l-Abidin ve mürşiduhu imâm Hüseyin ve mürşiduhu imâm Alî Keremallahu veçhe ve mürşiduhu Hazret-i Sultân Fahr-i kâinat ve mefhar-i mevcudâd Muhammedu'l-Mustafa salavatu'l-lahi aleyhim ecmaîn ve mürşiduhu cebrâî'l-i emin ve mürşiduhu peyk-i Hüdâ-yı rabbu'l- âlemin celle celâluhû ve amme nevâluhû temmet bi-avnillahi taâlâ.

Sebeb-i tahrîr-i kitâb ve mûcib-i tasdîr-i hitâb oldur ki, Cedd-i azizim Sultânü'l-ârifânı ezelî ve bürhânü'l- âşikân-ı lem yezelî Hazret-i Hünkar Hacı Bektaş Veli kaddesa sırrahu'l-hafî ve'l-celî Hazretlerinin âsitânesinde Aşcıevinde postnişîn halîfe Mehmed Baba tarîk-i evliyâ-yı kabul idip yedine sofra ve çerağ ve izn-i icazet ve inâbet virildi ve halifelik virildi safa ve dua nazar olundu ve dahî havâlet virildi mürîd tutuna ve muhib edine ve tarîk-i evliyaya tutunup tarikattan taşra bulunduğunu hakkından gele ve sen ki mûmâ ileyh halîfe Mehmed Baba hizmetinizde mukîm olup şeriat-i ğarrâdan bir mû hareket itmeyüp şer'i-şerîfe kemâliyle inkıyâd gösterüp tarîkat-i aliyyede mestur olup âyende ve revendeye hürmet ve riâyet ile hüsn-i muamele kılup zıl'l-ullâhi âlem olan pâdişâhımız efendimiz hazretlerine da'vât-ı hayriyyenin isticlâbına fevka'l-âde ikdam ve ğayretde ve duada kusur olunmayarak ve ber vefk-ı mazmûn-ı icazetname amel ve hareket iyleyesin tarîkat-ı aliyye tarafından ve taraf-ı ahardan buna mâni' ve dâfi' olmayalar şöyle bileler mâ ale'r-resûl illâ'l-belâğ alâ meni't-teba'a'l-hudâ bi-avni'llahi teâlâ rabbi'l-âlemîn tahrîran min şehri receb sene seb'a ve semânîn ve mieteyn ve elf. Alî Çelebi evlâd-ı Hacı Bektaş Veli Mühür İsmâîl Çelebi evlâd-ı Hacı Bektaş Veli Mühür Alî Çelebi evlâd-ı Hacı Bektaş Veli Mühür Halîl Çelebi evlâd-ı Hacı Bektaş Veli Mühür Mihmândâr-ı Dergâh-ı Hacı Bektaş Veli Mehmed Baba Mühür Atacı-yı Dergâh-ı Hacı Bektaş Veli Hasan Baba Mühür îtmekci-yi Dergâh-ı Hacı Bektaş el-Hâc Mehmed Baba Mühür Aşcı-yı Dergâh-ı Hacı Bektaş Veli Halîfe Mehmed Baba Mühür Türbedâr-ı Dergâh-ı Hacı Bektaş Veli Halîfe Sarı Baba

Hâdimu'l-fukarâ el-Hâc Hasan Dede Halîfe Postnişîn Dergâh-ı Hacı Bektaş Veli Mühür (Silik bir isim daha vardır)

GÜNÜMÜZ TÜRKÇESİNE ÇEVİRİSİ

"Bu, her şeyi bilen yüce Allah'ın takdiridir."[5]

Allah'ım, Muhammed Mustafa'nın nuruna salât ü selam olsun. Allah'ım, İmâm Aliyyü'l-Murtazâ'nın nuruna selâm olsun. Allah'ım, Haticetü'l-Kübrâ'ya selam olsun. Allah'ım, Fâtımatü'z-Zehrâ'ya selam olsun. Allah'ım, imâm Hasan hulk-i rızâ efendimizin nuruna selam olsun. Allah'ım, şehîd-i Kerbelâ imâm Hüseyin efendimizin nuruna selam olsun. Allah'ım, imâm Zeyne'l-Abidîn efendimizin on dört mâsum-u pakın nuruna selam olsun. Allahı'm, İmâm Bakır efendimizin nuruna selam olsun. Allah'ım, İmâm Ca'fer-i Sâdık efendimizin nuruna selam olsun. Allah'ım, İmâm Mûsâ Kâzım Efendimiz'in nuruna selam olsun. Allah'ım, İmâm-ı heştem kıble-i heftem sultânü'l-Horasân burhânü'l-Horasân şehîd-i hâk-i Horasan İmâm Alî ibn-i Mûsâ Rızâ Efendimiz'in nuruna selam olsun. Allah'ım, imâm Muhammed Takî Efendimiz'in nuruna selâm olsun. Allah'ım, İmâm Ali Nakî Efendimiz'in nuruna selâm olsun. Allah'ım, İmâm Hasanü'l-Askerî Efendimiz'in nuruna selâm olsun, sâhibü'z-zamân kutbu'd-deverân huccetü'l-bürhân İmâm Muhammed Mehdî Efendimiz'in nuruna selâm olsun. Allah'ın salâtı önce sonra görünen görünmeyen hepsinin üzerine olsun. Ali'den başka genç Zülfikâr'dan başka kılıç yoktur.

Esirgeyen bağışlayan Allah'ın adıyla. O'ndan yardım dileriz.

Hamdolsun o Allah'a ki, kudretinin bir nişanesi olarak ariflerin kalplerini gizli ilimler ziynetiyle dolu bir hazine eyledi. Marifeti kendince derecelere ayırdı. (Bu taksimatın bir neticesi olarak bazıları için, marifeti) az, (bazıları içinse, marifeti) çok, dendi. Şefkat ve inayetinin bir göstergesi olarak, alimlerin gözlerine rü'yet sürmesi çekti (Onlara görebilme yeteneği bahşetti). Veya küçük-büyük cümle âşıkların duyargalarını açarak kulaklarını, maşukalarının ismini işitmeye elverişli kıldı. Sizi, yarattıklarından hiçbirinin benzemediği bir surette yarattı. (Kendisinin birliğini ve kullarına olan engin merhametini şu ayet-i kerimeyle) muştuladı: "O Allah ki kendisinden başka tanrı yoktur, görünen-görünmeyen her şeyi bilir. Çok şefkatli ve merhametlidir o"[6]. Gecenin zifiri karanlığında dört bir tarafa akan deniz ve deryalara hayran kalpler, bu hayranlıklarını o yüceliğine bağlamaktadırlar. Denizlerdeki tılsım dalgalarının güzergâhı altındadır, mevkice onlar. Şahitlik ederim ki; bir olan, eşi ve ortağı bulunmayan Allah'tan başka ilah yoktur. Yine şehâdet

[5] En'am, 6/96; Yâsîn, 36/38.
[6] Haşr, 59/22.

ederim ki; Muhammed O'nun kulu ve elçisidir. Yüce Allah, kendisini elçi olarak göndermiş ve diğer peygamberler arasında en üst mertebeye yerleştirmiştir. Salât ve selâm kendisi, Ehl-i Beyt'i, evlatları, ashabı ve eşlerinin üzerinde ebedî ve dâim olsun. Hz. Peygamber (s.a.v.) buyurdular ki: "Ashabım yıldızlar gibidir, hangisine tâbi olursanız doğru yolu bulursunuz"[7]. Yüce Allah da "Zafer Allah'tan ve fetih yakındır"[8] buyurdular. Yine Hz. Peygamber buyurdular ki: "Kul, Müslüman kardeşinin ihtiyacını gidermek için çaba sarf ettiği sürece, Allah da onun ihtiyacına koşar"[9]. Hz. Ali b. Ebî Talib (k.v.) ise "Şayet (Allah ile aramdaki) sır perdesi açılsaydı, (gördüklerim, Allah'ın varlığı, birliği ve yüceliğine dair mevcut bilgi ve inancıma) fazla bir şey eklemeyecekti. Muhakkiklerin Sultânı, Kutbu'l-aktâb fi'l-âlemîn Hacı Bektaş Velî el-Horasânî (k.s.), mükemmel yaşantısıyla (kemâl-i hâl) avamın, sırlara vukufiyetiyle de havasın şeyhidir. Kendisi namazını kılan, kula kulluğa baş kaldıran ulu bir şeyhtir. Aşağıdaki âyet mucibince Allah'ın emirlerine uyma ve yasaklarından kaçınma konusundaki titizliği, onunla ilgili yukarıda anlatılan özelliklerin doğruluğunu teyit ediyor: "Peygamber, size neyi verirse alın, neden de men ederse ondan el çekin"[10]. Kalemle yazılan ilk şey, Allah'ın kudretidir. Onun kudretiyse "bismi'l-lahi'r-rahmani'r-rahim" sözüdür. "Kim Allah'ın takdirine razı olmaz ve belalarına sabretmezse, insanların arasından ayrılsın ve benden başka bir Rab arasın." Nefs-i levvâme bir takım mücâhedelerle geliştirilirse, somasında nefs-i mutmainne bir takım riyazetlerle daha da olgunlaştırılıra, kişi yüksek derecelere ve yüce mertebelere erer. Denir ki: Karşılıklı haklara riâyet, ruhu terbiye edip inceltmekle ve dünya malına çok tamah etmeyip azına kanaat etmekle olur. Farklı anlamlara da yorumlanabileceği söylenmekle birlikte, bizce Cenab-ı Allah aşağıdaki ayet-i kerimede şöyle buyuruyor: "Kadın veya erkek mümin hüviyetiyle kim, sâlih bir amel işlerse, Allah ona güzel bir hayat bahşedecektir".[11] Kanaat, açlık, az yeme, (doymadan sofradan kalkma), ilme saygı ve onu yüceltme, daima hayır peşinde koşma, itaatta sebat gösterme (gibi davranışları kendisine) âdet edinmekle gerçekleşir. Bütün bunlardan sonra halifeler safına katılmış; yüce, lütûfkâr, affedici ve bağışlayan Allah'ın seçtikleri arasına girmiştir. Bütün bunlar, kendisinin sırasıyla gerçek fakr, fena fıllah ve bekâ billah makamlarını arzulaması nedeniyledir. (İşte bu özellikteki mübarek eşhastan biri de) fakir ve miskinlerin hizmetkârı, ariflerin kutbu, vuslata eren-

[7] Bkz. Müslim, Fedâilü's-Sahâbe 207.

[8] Saff, 61/13.

[9] Bu metnin bir benzeri (Kişi kardeşinin ihtiyacını giderirse Allah da onun ihtiyacını giderir), hadîs olarak kaynaklarda yer almaktadır. Bkz. Buhârî, Mezâlim 3; İkrah 7; Müslim, Birr 58; Dâvud, Edeb 38; Tirmizî, Hudûd 3; Ahmed bin Hanbel, Müsned 104.

[10] Haşr, 59/7.

[11] Nahl, 16/97.

lerin efendisi Sultan Hacı Bektaş Velî âsitânesine es seyyid eş şeyh Hâvend -Allah'ın rahmeti onun üzerine olsun- zâviyedarları evladlarından, Aşevinde Postnişîn olan Mehmet Baba'ya -Allah onun (hayır) işini, bereketini ve sırlarını dâim kılsın, şimdi olduğu gibi bundan soma da bütün işlerini (geceyi) sabaha ulaştırdığı gibi bundan soma ki bütün işlerinde de muvaffakiyetini artırsın- halife olarak seccadeye oturması, farz olan namazları kılması, mükellef olduğu zekâtı vermesi, gücü yetenleri Hacc'a göndermesi, Ramazan orucunu tutması, gelip geçenlere hizmet etmesi, zikir telkininden soma ahid ve tevbe kabul etmesi, fakirlere, miskinlere, bütün yaratılmışlara ve müslümanlara fiilen hizmet etmesi mubahlara yönelmekten ilgisini kesmesi için icazet verdik. Kendisinin şerefli soy şeceresi kendisinden itibaren geriye doğru şöyledir: Hacı Bektaş Veli kaddesallahu sırrahûl-celî hazretlerinin dergâhında postnişîn halife Hacı Hasan Dede Baba -Allah ömrünü uzun etsin- o da zamanın en büyük âlimi, temiz soy sahibi seyyid Feyzullah efendi halîfe-Allah ömrünü uzun etsin- , seyyid Ali Celâle'd-dîn efendi -Allah ömrünü uzun etsin ve kabrini nurla doldursun-, Veliyyü'ddîn efendi -Allah ömrünü uzun etsin ve kabrini nurla doldursun- seyyid Muhammed Hamdullah Efendi -Allah ömrünü uzun etsin ve kabrini nurla doldursun, seyyid eş-şeyh Feyzullah Efendi -Allah ömrünü uzun etsin ve kabrini nurla doldursun-, Şeyh Abdüllatîf Efendi cennetmekân -Allah ömrünü uzun etsin ve kabrini nurla doldursun-, Şeyh Seyit Bektaş Efendi -Allah ömrünü uzun etsin ve kabrini nurla doldursun-, Şeyh Feyzullah Efendi -Allah ömrünü uzun etsin ve kabrini nurla doldursun-, Şeyh Ali Efendi -Allah ömrünü uzun etsin ve kabrini nurla doldursun- , Şeyh Elvan Efendi -Allah ömrünü uzun etsin ve kabrini nurla doldursun-, Şeyh Abdülkâdir Efendi -Allah ömrünü uzun etsin ve kabrini nurla doldursun-, Şeyh Hüseyin Efendi -Allah ömrünü uzun etsin ve kabrini nurla doldursun-, Şeyh Hacı Zülfıkâr Efendi -Allah ömrünü uzun etsin ve kabrini nurla doldursun-, Şehy Yûsuf Efendi zehrinûş(Ağuiçen) -Allah ömrünü uzun etsin ve kabrini nurla doldursun-, Şeyh Kasım efendi -Allah ömrünü uzun etsin ve kabrini nurla doldursun-, Şeyh Hasan Efendi -Allah ömrünü uzun etsin ve kabrini nurla doldursun-, Şeyh Bektaş Efendi -Allah ömrünü uzun etsin ve kabrini nurla doldursun-, Şeyh Mürselbâlî Efendi -Allah ömrünü uzun etsin ve kabrini nurla doldursun-, Şeyh Resul Efendi -Allah ömrünü uzun etsin ve kabrini nurla doldursun-, Şeyh Bektaş Efendi -Allah ömrünü uzun etsin ve kabrini nurla doldursun-, Şeyh Yusufbâlî Efendi -Allah ömrünü uzun etsin ve kabrini nurla doldursun-, Şeyh Mahmûd Efendi -Allah ömrünü uzun etsin ve kabrini nurla doldursun-, Şeyh İskender Efendi -Allah ömrünü uzun etsin ve kabrini nurla doldursun-, Şeyh Gençkalender Efendi -Allah ömrünü uzun etsin ve kabrini nurla doldursun-, Şeyh Resulbâlî Sultan -Allah ömrünü uzun etsin ve kabrini nurla doldursun, Şeyh Sultânü'l-Budelâ sâhibu'z-zamân sırr-ı yezdân Balım Sultân -Allah ömrünü uzun etsin ve kabrini nurla doldursun-, Şeyh Mürsel Baba Sultan -Allah ömrünü uzun etsin ve kabrini nurla doldursun-, Şeyh Hızırlâle Sultan -Allah ömrünü uzun etsin ve kabrini nur-

la doldursun- , Şeyhu's- semedânî kutbu'1-ârifîn sâhibu ilmü'l- ledünnî el-Hac Bektaş Veli el-Horasanî -Allah sırrını kutsasın-, onun babası ibn-i Sultan İbrahim Sânî onun babası Sultan Mûsâ es-sânî onun babası Sultan İbrahim Mükerrenrifl-Mücabul onun babası İmâm Mûsâ Kazım onun babası İmâm Cafer Sadık onun babası İmâm Muhammed Bakır onun babası İmâm Zeynel Abidîn onun babası İmâm Hüseyin onun babası İmâm Alî -Allah şerefini artırsın- O ki Hacı Bektaş yolcularına güzel kapılar açmıştır. Hacı Bektaş Veli Hazretlerinin hocası sultân Hoca Ahmet Yesevî, onun babası Muhammed Hanefî onun babası İmâm Ali , Ahmet Yesevî'nin hocası Mûsâ Rızâ oğlu imam Ali ve onun hocası imâm Mûsâ Kazım ve onun hocası imâm Ca'fer Sâdık ve onun hocası imâm Muhammed Bakır ve onun hocası imâm Zeyne'l-Abidin ve onun hocası imâm Hüseyin ve onun hocası imâm Alî Kerema'l-lahu veçhe ve onun hocası Hazret-i Sultân Fahr-i kâinat ve mefhar-i mevcudâd Muhammed Mustafa salavatu'l-lahi aleyhim ecmaîn ve onun hocası cebrâîl-i emin ve onun hocası Hüdâ-yı rabbu'l-âlemîn celle celâluhûdu.

Bu belgenin yazılış sebebi şudur: Aziz dedem Hacı Bektaş Veli Hazretlerinin dergâhının Aşevinde postnişîn olan Halife Mehmet Baba evliyanın yolunu kabul etmiştir. Kendisine sofra, çerağ ve icazet verilmiştir. Bundan sonra müritler kendisine tutunup ondan istifade etsinler. Kendisi de tarikat kurallarına aykırı hareket edenler hakkında verilecek hüküm konusunda tam yetki sahibidir.

Ve sen ki Mehmet Baba, şeriattan kıl kadar ayrılmayarak tarikat gereklerini yerine getiresin ve dergâha gelip gidene hizmette kusur etmeyip padişahımız efendimize hayır dualarını eksik etmeyesin. Bu icazetnamenin gereğince hareket edesin.

Bu icazetin uygulanmasında hiç kimse Mehmet Baba'ya mâni olmasın ve ona bu konuda muhalefet etmesin. Selam hidayete tabii olanlara olsun. Bu belge 1287/1870 tarihinin Receb ayında yazılmıştır.

Şahitler:

Hacı Bektaş Veli evladı Alî Çelebi	Mühür
Hacı Bektaş Veli evladı İsmâîl Çelebi	Mühür
Hacı Bektaş Veli evladı Alî Çelebi	Mühür
Hacı Bektaş Veli evladı Halîl Çelebi	Mühür
Mihmândâr-ı Dergâh-ı Hacı Bektaş Veli, Mehmed Baba	Mühür
Atacı-yı Dergâh-ı Hacı Bektaş Veli, Hasan Baba	Mühür
İtmekci-yi Dergâh-ı Hacı Bektaş , Hacı Mehmed Baba	Mühür
Aşcı-yı Dergâh-ı Hacı Bektaş Veli, Halîfe Mehmed Baba	Mühür
Türbedâr-ı Dergâh-ı Hacı Bektaş Veli, Halîfe Sarı Baba	
Hâdimu'l-fukarâ ,el-Hâc Hasan Dede Halîfe Postnişîn	
Dergâh-ı Hacı Bektaş Velî	Mühür

PİR HACI BEKTAŞ

Anadolu'm güldü senin nurunla
Gerçekleri gördük senin yolunda
Önüne geçtiler şahin donunda
Keramet sahibi Pir Hacı Bektaş

Lavanta mı sürdün nazik tenine?
Bir nur doğdu şu Nişabur kentine
Pirlerin piri dedirttin kendine
Keramet sahibi Pir Hacı Bektaş

Nice zorlukları güzel ettin sen
Yabancı dillerden dahi bıktın sen
Dilimizi bile ıslah ettin sen
Keramet sahibi Pir Hacı Bektaş

Erenler baktılar bir Pir geliyor
Onların dediğin dahi biliyor
O mübarek, bu sözlere gülüyor
Keramet sahibi Pir Hacı Bektaş

Sadık Doğan gönül verdi o Pir'e
Hak nasip eyleye ona yürüye
Onun dergâhına yüzler sürmeye
Keramet sahibi Pir Hacı Bektaş

Sadık DOĞAN